

L.S.

Natuurlijk ben ik met de regering eens dat “alle jongeren gelijke kansen moeten krijgen op goed onderwijs.” Daarom vind ik het erg jammer om te zien dat thuisonderwijs slechts mogelijk blijft bij richtingbezwaren en niet een mogelijkheid mag worden voor de vele thuiszitters en kinderen die op school niet tot bloei komen.

Het is begrijpelijk dat de overheid inzicht wil hebben in het welzijn van de kinderen als hierop geen zicht is via een school. Dit moet echter anders kunnen dan met het opleggen van vele beperkende eisen en de continue dreiging dat het recht op thuisonderwijs vervalt. Mogelijk ontstaat hierbij de situatie dat kinderen continue onder druk staan om hun recht op thuisonderwijs te behouden. Hierbij staat niet het belang van het kind voorop, maar het belang van de overheid om steeds controle te kunnen hebben.

Uit het wetsontwerp en de toelichting ervan blijkt dat de schrijvers ervan geen idee hebben van de mooie dingen die thuisonderwijs kinderen kan bieden. Het lijkt te gaan over een tegenstelling van de rechten van de ouder en de rechten van het kind. Dit wil ik graag recht zetten. Alle thuisonderwijzers die ik ken, kiezen voor thuisonderwijs uit liefde voor hun kind of kinderen. Sommigen kiezen hiervoor nog voor het kind wordt geboren, anderen kiezen ervoor omdat ze zien dat hun kind erg ongelukkig wordt van school. Natuurlijk willen ze dat hun kinderen een goede plek vinden in de maatschappij. Daar doen ze hun uiterste best voor. Daar is geen wet voor nodig.

Wij geven al 7 jaar thuisonderwijs aan onze drie kinderen. In onze omgeving ervaren wij geen wantrouwen. Vaak horen wij vooral begrip en bewondering voor wat we doen. Tot nu toe hebben we nog niet de behoefte gevoeld om objectief te kunnen aantonen dat we goed thuisonderwijs geven. Mocht dat wel zo zijn, dan kunnen wij hiervoor terecht bij de Stichting Keurmerk Thuisonderwijs. Dit wetsontwerp heeft hiervoor geen meerwaarde. Sterker nog, dit wetsontwerp zal de kwaliteit van ons onderwijs zeker niet ten goede komen. Er zal veel tijd, geld en energie gestoken moeten worden in het kunnen aantonen van de kwaliteit van ons onderwijs. Dit zal ten koste gaan van onze tijd en energie en ons budget voor ons thuisonderwijs.

Omdat het de ouders zijn die het onderwijs verzorgen, zijn onderwijs en opvoeding onlosmakelijk met elkaar verbonden. Thuisonderwijs is daarom voor ons niet gebonden aan (school)tijden of vakanties noch aan locatie. Het is een levensstijl waarin elke dag op vele manieren geleerd wordt. Onze keuze voor vrijetijdsbesteding, clubjes en externe gym- en muzieklessen zijn evengoed een invulling van ons thuisonderwijs als onze keuze voor een dagelijks schema en lesmethoden. Ook op vakanties, in een nieuwe omgeving, worden weer heel veel nieuwe dingen geleerd. Bijvoorbeeld bij een bezoek aan de dierentuin of een paar weken in Duitsland om de Duitse taal te oefenen.

Wij zijn ons zeer bewust van de grote verantwoordelijkheid die wij dragen voor het welzijn en de educatie van onze kinderen. Ons hele leven staat in het teken hiervan. Zo hebben wij er bijvoorbeeld voor gekozen om rond te komen van één inkomen. Er zijn zo veel keuzes die wij maken om onze kinderen het best mogelijke te kunnen bieden. Dit wetsontwerp, gebaseerd op wantrouwen en onbegrip, doet daar absoluut geen recht aan.

Werken aan mijn pedagogisch-didactische bekwaamheid en opvoedkundige bekwaamheid is iets dat ik met plezier doe middels het lezen van boeken en door te leren van andere thuisonderwijzers. Er zijn genoeg trainingen en opleidingen die ik graag in dit kader zou willen volgen. Helaas beschikken wij niet over de financiële middelen hiervoor, omdat slechts één ouder een inkomen heeft en al het onderwijsmateriaal zelf betaald wordt.

Het is jammer dat de overheid niet wil bijdragen aan de kosten die ouders maken om het best mogelijke onderwijs voor hun kinderen te verzorgen. Naar mijn mening kan er dan door de overheid ook niet van ouders worden verwacht dat deze extra kosten gaan maken voor het controleerbaar maken van het thuisonderwijs.

Op verschillende punten is dit wetsvoorstel zeer nadelig voor thuisonderwijskinderen. Het maakt het zelfs onmogelijk om ze dezelfde mogelijkheden te bieden als kinderen op school. Deze punten

licht ik hieronder verder toe.

Nederlands

"Het wetsvoorstel stelt dat de voertaal van het onderwijs Nederlands is, net als in het regulier onderwijs." (p. 16)

"Het onderwijs wordt in beginsel in het Nederlands gegeven, waarbij de mogelijkheid bestaat om ook les te geven in een andere taal op het moment dat het onderwijs betrekking heeft op die taal." (p. 24)

Graag wijs ik u erop dat in het tweetalig onderwijs (TTO) de voertaal niet alleen Nederlands is. Een aantal Nederlandse uitgeverij (zoals ThiemeMeulenhoff, Bricks) geven Engelstalige lesmethodes uit voor vakken als geschiedenis, biologie en economie, speciaal voor deze vorm van onderwijs. Het zou vreemd zijn als thuisonderwijzers daar geen gebruik van zouden mogen maken.

"Goede beheersing van het Nederlands vergroot de kans op slagen in het vervolgonderwijs en op de arbeidsmarkt. Jongeren die onderwijs thuis krijgen verdienen een even grote kans op dit slagen als jongeren die regulier schoolonderwijs volgen."

Echter, voor het WO vergroot niet alleen een goede beheersing van het Nederlands, maar ook van het Engels de kans op slagen.

Omdat bovengenoemde stelling op pagina 16 in het wetsvoorstel niet klopt, zouden met het verplichten van Nederlands als voertaal voor thuisonderwijs, thuisonderwijskinderen worden benadeeld ten opzichte van schoolgaande kinderen.

Ook zou ik niet graag de voertaal of leermiddelen willen beperken tot alleen Nederlands en Engels. Wij zijn een Nederlands sprekend gezin, maar wij zijn ons ervan bewust dat het Nederlandse taalgebied maar klein is, met een beperkt onderwijsaanbod. Mijn kinderen leren verschillende talen, zodat hun wereld groter wordt en ze kunnen kiezen uit een veel groter aanbod van boeken, documentaires, films, online lessen, MOOC's e.d.

Het lijkt mij daarom in het belang van het kind om het verplichten van Nederlands als voertaal en als taal van leermiddelen los te laten.

Samenwerking

Verschillende vakken hebben wij uitbesteed aan vakdocenten: gym van een vakdocent van de gymvereniging, muziekles van een vakdocent via de muziekvereniging, drama van een vakdocent, weerbaarheid van een vakdocent. Op scholen krijgen kinderen ook niet altijd les van dezelfde leerkracht of docent. Op het voortgezet onderwijs al helemaal niet meer. Is het dan realistisch om van thuisonderwijzers te verwachten dat ze bekwaam zijn in alle vakken? Op VWO-niveau?

Het lijkt me goed dat kinderen kunnen leren van de kwaliteiten van verschillende mensen. Daarom lijkt het me van groot belang voor de kinderen dat thuisonderwijzers vaker dan incidenteel mogen samenwerken.

In het wetsvoorstel zie ik de volgende onjuiste aanname staan:

"Wanneer dit onderwijs ook gegeven wordt aan jongeren van buiten het eigen gezin, ontstaat een situatie die lijkt op een klas." (p15)

In ons thuisonderwijs heb ik deze situatie die lijkt op een klas nog nooit meegemaakt. Onderwijs dat gegeven wordt aan jongeren van buiten het eigen gezin, kan bijvoorbeeld ook zijn in de vorm van samen muziek maken of kennisoverdracht tijdens een boswandeling met meerdere gezinnen, waarbij de ouders van alle kinderen aanwezig zijn.

"Dan is de kennis over specifieke jongeren kleiner en de complexiteit groter waardoor strengere eisen noodzakelijk zouden zijn om de kwaliteit van het onderwijs te waarborgen. De regering acht dit onwenselijk en kiest daarom voor onderwijs aan de jongeren van het eigen gezin." (p. 15)

In onze ervaring is het juist heel waardevol om op deze manier van elkaar te leren. Omdat ik hierbij zelf aanwezig ben, kan ik zelf eventueel dingen verduidelijken voor mijn eigen kinderen en er op een ander moment met mijn eigen kinderen verder mee aan de slag gaan. De verantwoordelijkheid voor (het leren van) mijn kinderen blijft hierbij liggen bij mij als ouder.

"Uiteraard kan incidenteel worden samengewerkt tussen gezinnen en bestaat er ruimte om deel te nemen aan bijvoorbeeld excursies in groter verband." (p.15)

Ons gezin spreekt wekelijks af met andere thuisonderwijsgezinnen. Dit is erg belangrijk voor ons, omdat de kinderen hierbij onder andere de kans hebben om te leren samenwerken en hun sociale vaardigheden en communicatie te oefenen. Bovendien bespreken de ouders tijdens deze momenten de vele facetten van het thuisonderwijs, ieder vanuit zijn of haar eigen visie. Deze samenkomsten zijn daardoor ook voor de ouders leerzaam en ondersteunend. Slechts 'incidentele samenwerking' is daarom niet in het belang van het kind.

"Naast de kerndoelen regelt dit wetsvoorstel dat de eisen op het gebied van vaardigheden en vorming eveneens van toepassing zijn. Daarbij hoort onder andere het bevorderen van actief burgerschap en sociale integratie en een kennismaking met andere achtergronden en culturen van leeftijdsgenoten." (p. 16)

Het bevorderen van actief burgerschap en sociale integratie en kennismaking met andere achtergronden en culturen van leeftijdsgenoten is precies wat er gebeurt bij regelmatig afspreken met andere thuisonderwijsgezinnen.

Het lijkt mij daarom in het belang van het kind om alle beperkingen op samenwerking te schrappen.

Locatie

Een groot deel van ons onderwijs wordt niet thuis verzorgd. Leren over de natuur bijvoorbeeld, gaat beter buitenshuis dan thuis uit een boekje. Wij hebben niet alle materialen in huis die een school heeft, maar wij weten deze prima ergens anders te vinden. En oefenen met rekenen of lezen kan heel goed in de trein, onderweg naar bijvoorbeeld een museum. Het is niet in het belang van de kinderen om te regelen dat we meer thuis gaan zitten.

Het lijkt mij daarom in het belang van het kind om alle beperkingen ten aanzien van de locatie te laten varen.

Ook maak ik me ernstig zorgen om het toezicht dat in dit wetsontwerp wordt beschreven. Als er zo weinig begrip van thuisonderwijs bestaat, hoe kan dan het toezicht erop in het voordeel van de kinderen werken?

"Het onderwijs, bedoeld in artikel 15b, wordt zodanig ingericht dat de Inspectie van het onderwijs zich steeds een goed beeld kan vormen van het onderwijs en dat het toezicht, bedoeld in hoofdstuk 3e van de Wet op het onderwijstoezicht mogelijk wordt gemaakt." (p. 3)

Hierin lees ik dat wij de inrichting van ons onderwijs moeten gaan aanpassen aan de inspectie in plaats van aan onze kinderen. Dit is niet in het belang van het kind. Wij gebruiken een mix van formeel en informeel leren. Voor de kinderen werkt dit heel goed. Ik vraag me echter af of de Inspectie van het onderwijs vindt dat toezicht op informeel leren mogelijk is. Kan de Inspectie van het onderwijs zich een goed beeld vormen van onderwijs door informeel leren? Hierbij hangt heel veel af van het inzicht en de welwillendheid van de Inspectie.

Wij gebruiken leermiddelen uit verschillende landen en maken naast reguliere lesmethodes ook gebruik van speelgoed, spelletjes, filmmateriaal en andere materialen die niet als leermiddelen beschreven staan. Wij kiezen deze middelen zorgvuldig uit en evalueren per kind en per moment of ze bijdragen aan de onderwijsdoelen die we voor ogen hebben. Hoe kan iemand van buiten ons gezin bepalen of de leermiddelen die wij kiezen bijdragen aan de onderwijsdoelen?

Thuisonderwijsouders hebben continu zicht op de ontwikkeling van hun kinderen, juist omdat ze elke dag met het onderwijs aan hun kinderen bezig zijn. Wij stellen voortdurend onze plannen bij. Niet slechts één maal per jaar. Soms 'valt ineens het kwartje', waardoor kan worden versneld. Het komt ook voor dat een kind behoefte heeft om heel diep op een onderwerp in te gaan. Dat is niet te voorspellen. Het bijhouden van kennis en vaardigheden om een onderwijsplan voor een volgend jaar op te stellen is daarom vooral van belang voor de inspectie, niet in het belang van het kind.

Ook de toetsen zijn alleen in het belang van de inspectie. Wijzelf hebben geen toetsen nodig om te weten hoe het met onze kinderen gaat. Wij weten zelf waar onze kinderen extra ondersteuning nodig hebben en waar we ze los kunnen laten omdat het leren vanzelf gaat.

In het wetsvoorstel zie ik een duidelijke overgang van het primair naar het voortgezet onderwijs, met een afsluitende toets die aan moet geven wat het niveau van het vervolgonderwijs zou moeten zijn. In een thuisonderwijssituatie is dit onnodig. Deze overgang kan juist heel geleidelijk verlopen. Met ons oudste kind zijn wij inmiddels met sommige vakken op VWO-niveau bezig, terwijl we voor

andere vakken nog rustig verder gaan op PO-niveau. Ook de eindtoets na 8 jaar primair onderwijs is dus alleen in het belang van de inspectie.

Zoals al eerder genoemd, is thuisonderwijs een way-of-life. Ons onderwijs vindt plaats in alle ruimten van ons huis. Volgens dit wetsontwerp zullen bij een inspectie van de woning alle ruimten van onze woning worden betreden. Dat is wel een heel grote inbreuk op onze privacy.

Graag wil ik u vragen om u te verdiepen in de vele vormen die thuisonderwijs kan hebben, te kijken naar hoe kinderen die eerder thuisonderwijs hebben genoten terecht zijn gekomen en aan de andere kant ook naar de problemen van kinderen die zijn vastgelopen op school. Ik hoop dat u dan een wetsvoorstel kunt opstellen dat ruimte biedt aan alle ouders die uit liefde voor hun kinderen willen kiezen voor thuisonderwijs.

Met vriendelijke groet,
Ir. A.E. Jansen